

Věstník MZd ČR, částka 5/2011

Vzdělávací program

oboru

SOUDNÍ LÉKAŘSTVÍ

1 Cíl specializačního vzdělávání**2 Minimální požadavky na specializační vzdělávání**

- 2.1 Základní patologický kmen - v délce minimálně 24 měsíců
- 2.2 Vlastní specializovaný výcvik - v délce minimálně 36 měsíců
- 2.3 Teoretická část vzdělávacího program

3 Rozsah požadovaných teoretických znalostí a praktických dovedností, seznam požadovaných výkonů

- 3.1 Rozsah požadovaných teoretických znalostí a praktických dovedností prokazatelných na konci výcviku v rámci základního patologického kmene
- 3.2 Rozsah požadovaných teoretických znalostí a praktických dovedností, seznam požadovaných výkonů

4 Všeobecné požadavky**5 Hodnocení specializačního vzdělávání****6 Charakteristika činností, pro které absolvent specializačního vzdělávání získal způsobilost****7 Charakteristika akreditovaných pracovišť**

- 7.1 Akreditovaná pracoviště (AP)
- 7.2 Vysvětlivky - požadavky na pracoviště

8 Programy povinných vzdělávacích aktivit a personální a technické vybavení pro jejich realizaci

- 8.1 Charakteristika vzdělávacích aktivit

1 Cíl specializačního vzdělávání

Cílem specializačního vzdělávání v oboru soudní lékařství je získání potřebných teoretických znalostí a praktických dovedností v oblasti morfologické a laboratorní diagnostiky, toxikologie i oblasti medicínsko-právní a trestně-právní, umožňujících samostatnou specializovanou činnost v oboru.

2 Minimální požadavky na specializační vzdělávání

Podmínkou pro zařazení do specializačního vzdělávání v oboru soudní lékařství je získání odborné způsobilosti k výkonu povolání lékaře ukončením nejméně šestiletého prezenčního studia na lékařské fakultě, které obsahuje teoretickou a praktickou výuku v akreditovaném magisterském studijním programu všeobecné lékařství

Vzdělávání se uskutečňuje při výkonu lékařského povolání formou celodenní průpravy v rozsahu odpovídajícím stanovené týdenní pracovní době podle ustanovení §83 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů.

Specializační vzdělávání může probíhat jako rozvolněná příprava, to je při nižším rozsahu, než je stanovená týdenní pracovní doba. V tomto případě celková délka, úroveň a kvalita nesmí být nižší než v případě celodenní průpravy.

Stáže ve všeobecné povinné praxi základního patologického kmene mohou být absolvovány v libovolném pořadí, následující povinná praxe v oboru kmene je absolvována vcelku.

Podmínkou pro získání specializované způsobilosti v oboru soudní lékařství je zařazení do oboru, absolvování základního patologického kmene (24 měsíců), specializovaného výcviku (36 měsíců) a úspěšné složení atestační zkoušky. Celková doba specializačního vzdělávání je minimálně 5 let, z toho

2.1 Základní patologický kmen - v délce minimálně 24 měsíců

Část I.

a) všeobecná povinná praxe

Akreditované pracoviště	Počet měsíců
anesteziologie a intenzivní medicína 1 , 2) - lůžkové oddělení resuscitační a intenzivní péče	2
chirurgie 1 , 3) - lůžkové oddělení všeobecné chirurgie (s minimálním počtem 35 lůžek)	2
vnitřní lékařství 1 , 4) - standardní interní lůžkové oddělení s neselektovaným příjmem nemocných	2

b) povinná praxe v oboru kmene

Akreditované pracoviště	Počet měsíců
patologie 1 , 5 , 6) - na pracovišti s akreditací I. nebo II. typu	18
z toho specializační stáž Základy patologie na pracovišti patologie s akreditací II. typu 6) min.	1 týden

Požadavky vzdělávacího programu je možné splnit na více akreditovaných pracovištích, pokud je nezajistí v celém rozsahu mateřské pracoviště.

Praxe musí být absolvována na pracovišti patologie s akreditací I. typu nebo II. typu, kde jsou nevyběrově prováděna veškerá nekroptická vyšetření (včetně pitev dětí). Absolvent specializačního vzdělávání provede v rámci základního kmene minimálně 120 pitev.

Na závěr této doby absolvuje 5denní stáž Základy patologie na pracovišti patologie s akreditací II. typu ukončenou závěrečným testem. Součástími testu jsou histopatologická diagnostika nekroptických případů, samostatné provedení pitvy a písemný test z teoretických znalostí.

Úspěšné složení testu opravňuje absolventa samostatně provádět pitvy.

2.2 Vlastní specializovaný výcvik - v délce minimálně 36 měsíců

Postup do specializovaného výcviku je podmíněn splněním všech požadavků stanovených pro výcvik v rámci základního patologického kmene stvrzených zápisem školitele do průkazu odbornosti pro lékaře (specializační index) a úspěšným absolvováním písemného testu. Vlastní specializovaný výcvik probíhá na pracovištích akreditovaných pro specializační vzdělávání v oboru soudní lékařství.

Část II.

c) povinná praxe

Akreditované pracoviště	Počet měsíců
soudní lékařství 1), 7), 8) - na pracovišti s akreditací I. nebo II. typu	35
z toho předatestační specializační stáž 8) - na výukovém pracovišti s akreditací II. typu	6 týdnů

d) povinná doplňková praxe

Akreditované pracoviště	Počet měsíců
traumatologie 1), 9), 10) - s praxí při příjmu a léčbě zraněných pacientů	1

e) doporučená doplňková praxe

Akreditované pracoviště	Počet měsíců
Zdravotnická záchranná služba 11)	1
anesteziologie a intenzivní medicína 1), 2)	1

Výcvik probíhá na akreditovaných pracovištích, která disponují náležitým personálním a přístrojovým vybavením a zázemím pro školenec. Doplňková praxe probíhá na příslušných pracovištích téže nebo i jiné nemocnice, která získala akreditaci.

2.3 Teoretická část vzdělávacího programu

Část III.

f) účast na vzdělávacích aktivitách - povinná

Kurzy, semináře	Počet dní
kurz Prevence škodlivého užívání návykových látek a léčba závislostí 12)	1
test Základy patologie 13)	5
kurz specializační Soudní lékařství 13)	5
stáž předatestační specializační na výukovém pracovišti s akreditací II. typu 13)	6 týdnů
test na závěr předatestační specializační stáže na výukovém pracovišti s akreditací II. typu 13)	

g) účast na vzdělávacích aktivitách - doporučena

Kurzy, semináře	Délka trvání
další kurzy, vědecké a vzdělávací akce garantované příslušnou odbornou společností nebo Institutem postgraduálního vzdělávání ve zdravotnictví (dale jen „IPVZ“) nebo Českou lékařskou komorou (dále jen „ČLK“) nebo univerzitami nebo akreditovanými pracovišti aj., případně akce zahraniční	v rozsahu min. 20 hod.

3 Rozsah požadovaných teoretických znalostí a praktických dovedností, seznam požadovaných výkonů

Nedílnou součástí vzdělávacího programu je vedení záznamu o provedených výkonech (logbook) a průkazu odbornosti lékaře (specializační index). Potvrzené výkony musí být doložitelné ve zdravotnické dokumentaci. Počet výkonů uvedený v logbook je stanoven jako minimální. Předpokládá se absolvování nebo asistence u takového počtu výkonů, aby školenec zvládl danou problematiku jak po teoretické, tak i po praktické stránce.

3.1 Rozsah požadovaných teoretických znalostí a praktických dovedností prokazatelných na konci výcviku v rámci základního patologického kmene

Teoretické znalosti a praktické dovednosti - 6 měsíců specializačního vzdělávání (všeobecná povinná praxe)

Anesteziologie a intenzivní medicína - 2 měsíce praxe na akreditovaném pracovišti I. nebo II. typu pod přímým odborným dohledem školitele

Teoretické znalosti

Obsah anesteziologické péče (předanestetické vyšetření, příprava před anestezií, premedikace; základní odborné postupy celkové anestezie; základní odborné postupy místního znecitlivění; zásady péče o pacienta po anestezii, hodnocení míry zotavení,

zjištění a zvládnání běžných komplikací; zásady pooperační analgesie).

Znalosti základů patofyziologie, patogeneze, diferenční diagnostiky a první pomoci u stavů ohrožení života či poruchy základních životních funkcí.

Základní typy znecitlivění, jejich možnosti a rizika.

Rozšířená péče o poraněné Advanced Trauma Life Support (ATLS).

Provoz pracovišť oboru anesteziologie a intenzivní medicína; vedení zdravotnické dokumentace.

Praktické dovednosti

Provádění základní a rozšířené neodkladné resuscitace.

Rozpoznání a hodnocení závažnosti stavů náhlé poruchy zdraví či selhání základních životních funkcí.

Poskytnutí lékařské první pomoci u stavů ohrožení života či poruchy základních životních funkcí.

Provedení základních výkonů - zajištění periferního žilního katetru; zabezpečení volných dýchacích cest polohou hlavy; uložení do stabilizované polohy na boku.

Kompetence po absolvování praxe

Rozpoznání a hodnocení závažnosti stavů náhlé poruchy zdraví či selhání základních životních funkcí.

Poskytnutí lékařské první pomoci u stavů ohrožení života či poruchy základních životních funkcí.

Provedení základních výkonů - zajištění periferního žilního vstupu, zabezpečení volných dýchacích cest polohou hlavy, uložení do stabilizované polohy na boku.

Provedení rozšířené neodkladné resuscitace.

Vedení zdravotnické dokumentace.

Chirurgie - 2 měsíce praxe (včetně 1 ústavní pohotovostní služby týdně) na akreditovaném pracovišti I. nebo II. typu pod přímým odborným dohledem školitele

Teoretické znalosti

Základní znalosti obecné a speciální chirurgie.

Základy ošetření popálenin, omrzlin a chemických poranění.

Rozdíly v praktické chirurgii dle věkových kategorií.

Praktické znalosti

Anamnéza a fyzikální vyšetření.

Provoz ambulancí a lůžkového oddělení; vedení zdravotnické dokumentace.

Indikace k ambulantním, urgentním i elektivním chirurgickým výkonům.

Asistence u ambulantních vyšetřovacích i léčebných postupů, asistence při běžných operacích.

Předoperační příprava nemocných.

Zásady asepse a antiseptiky, příprava operačního pole a mytí se k operaci.

Náležitosti provedení lokální a celkové anestezie.

Základní pooperační péče a monitorace vitálních funkcí.

Přítomnost při vyšetření a ošetřování poranění kostí, kloubů a měkkých tkání, včetně imobilizace.

Indikace a interpretace základních laboratorních a zobrazovacích metod.

Prevence a terapie tromboembolické nemocí.

Předoperační a pooperační rehabilitace.

Technika podání krevní transfúze a krevních derivátů, prevence a léčení potransfúzních komplikací.

Prevence a základní ošetření dekubitů.

Základní vyšetření a diferenční diagnostika náhlých příhod břišních a hrudních.

Základní postupy při diagnostice a léčení polytraumat.

Praktické dovednosti

Vyšetření hlavy, hrudníku, končetin a břicha (včetně per rectum).

Zavedení nasogastrické sondy, močového katetru, odběr biologického materiálu.

Zavedení periferního žilního katetru, péče o centrální žilní katetr, včetně podávání infúzních roztoků.

Injekční techniky - s.c., i.m., i.v., i.d.

Obvazová technika, různé způsoby imobilizace.

Základní technika ošetření a šití povrchových ran.

Péče o stomie.

Kompetence po absolvování praxe

Odebírání anamnézy a provedení fyzikálního vyšetření pacienta.

Zavádění nasogastrické sondy, močového katetru, odběr biologického materiálu.

Zavedení periferního žilního katetru, péče o centrální žilní katetr, včetně podávání infúzních roztoků.

Aplikace injekcí s.c., i.m., i.v., i.d.

Podávání krevní transfúze a krevních derivátů.

Ošetřování nekomplikovaných poranění kůže a podkoží (včetně lokální anestezie a šití).

Asistence při chirurgických operačních výkonech.

Základní ošetření popálenin, omrzlin, chemického a radiačního poranění.

Převazy chirurgických ran a aplikace obvazové techniky.

Vedení zdravotnické dokumentace.

Vnitřní lékařství - 2 měsíce praxe na akreditovaném pracovišti I. nebo II. typu pod přímým odborným dohledem školitele

Teoretické znalosti

Základy problematiky vnitřních nemocí.

Specifika onemocnění ve vyšším věku.

Praktické znalosti

Anamnéza a fyzikální vyšetření.

Provoz ambulancí a lůžkového oddělení; vedení zdravotnické dokumentace.

Nejčastěji se vyskytující vnitřní nemoci, klinické projevy, diagnostika, léčba a prevence.

Základní vyšetřovací metody.

Indikace a interpretace základních laboratorních a zobrazovacích metod.

Technika podání krevní transfúze a krevních derivátů, prevence a léčení potransfúzních komplikací.

Nejčastěji používané skupiny léčiv v léčbě vnitřních nemocí.

Akutní stavy ve vnitřním lékařství.

Praktické dovednosti

Provedení komplexního interního vyšetření.

Zavedení periferního žilního katetru, péče o centrální žilní katetr, včetně podávání infúzních roztoků.

Injekční techniky - s.c., i.m., i.v., i.d.

Zavedení nasogastrické sondy, močového katetru, odběr biologického materiálu, odsávání

sekretu z dýchacích cest.

Kompetence po absolvování praxe

Odebírání anamnézy a provedení fyzikálního vyšetření pacientů.

Aplikace injekcí s.c., i.m., i.v., i.d.

Zavedení periferního žilního katetru, péče o centrální žilní katetr, včetně podávání infúzních roztoků.

Zavedení nasogastrické sondy, odběr biologického materiálu.

Podávání krevní transfúze a krevních derivátů.

Vedení zdravotnické dokumentace.

Teoretické znalosti a praktické dovednosti - 18 měsíců specializační přípravy v rámci základního patologického kmene

Patologie - 18 měsíců praxe na akreditovaném pracovišti I. nebo II. typu pod přímým odborným dohledem školitele

Teoretické znalosti

Anatomie lidského těla.

Pitevní technika dospělých i dětí.

Principy přípravy histologických řezů a jejich barvení.

Základy histochemických metod.

Psaní pitevního protokolu a pitevní diagnózy.

Obecná a systémová patologie.

Praktické znalosti

Technika pitev.

Makroskopická diagnostika v pitevně.

Mikroskopická diagnostika nekroptických případů.

Kompletní administrativa pitevního protokolu.

Barvicí techniky v histopatologii.

Praktické dovednosti

Technika pitev.

Samostatné provedení pitvy.

Základy makroskopické diagnostiky v pitevně.

Základy mikroskopického vyšetření histologických řezů.

Administrativa pitevního protokolu.

Základní barvicí techniky v histopatologii.

Samostatné zpracování nálezu pro pitevní protokol.

Odběr materiálu pro histologická a bakteriologická vyšetření.

Fotografická dokumentace makroskopických a mikroskopických nálezů.

Kompetence lékaře vykonávat níže uvedené činnosti samostatně pod konzultačním vedením po ukončení základního patologického kmene

Samostatné provádění pitev dospělých i dětí.

Odběr materiálu pro histologická a bakteriologická vyšetření.

Uzavírání pitevních protokolů, včetně konečné diagnózy a popisu histologických preparátů.

Minimální počet provedených výkonů

Výkony	Počet
Pitvy	120

Seznam provedených výkonů je orientační a uvádí nejmenší počet výkonů během 2 roku specializační přípravy, který lze považovat za přiměřenou praxi k vydání certifikátu o absolvování základního patologického kmene.

3.2 Rozsah požadovaných teoretických znalostí a praktických dovedností, seznam požadovaných výkonů

Teoretické znalosti

Soudní lékařství - obecná část

Koncepce oboru soudního lékařství. Právní problematika ve vztahu k soudnímu lékařství.

Trestní zákon. Trestní řád. Formy odpovědnosti při výkonu lékařského povolání. Struktura soudů, státních zastupitelství. Policie ČR.

Lékař jako svědek. Lékař jako znalec. Lékařské vysvědčení. Lékařské potvrzení. Odborné vyjádření. Znalecký posudek.

Povinná mlčenlivost zdravotnických pracovníků. Poučení a souhlas nemocného. Revers.

Poškození života a zdraví pacienta v souvislosti s výkonem zdravotnických služeb.

Postup lege artis a non lege artis. Znalecké komise.

Smrt. Postup při úmrtí osoby nebo nálezu mrtvého těla mimo zdravotnické zařízení. Prohlídka zemřelého na místě nálezu. Druhy, nařizování a provádění pitev. Posmrtné změny. Určení doby smrti. Vitální a supravitální reakce. Stáří poranění. Imunohistochemická technika v soudnělékařské diagnostice. Soudnělékařská identifikace osoby neznámé totožnosti, vč. kosterního nálezu.

Hromadná neštěstí. Exhumace. Balzamace. Hodnocení závažnosti poranění pro orgány činné v trestním řízení. Ublížení na zdraví. Těžká újma na zdraví. Bolestné a ztížení společenského uplatnění.

Soudní lékařství - speciální část

Thanatologie a forenzní traumatologie

Smrt přirozená. Náhlé úmrtí v dětském a dospělém věku. Smrt neočekávaná. Hladovění.

Smrt násilná. Trestné činy proti životu a zdraví. Těhotenství a porod ze soudnělékařského hlediska. Vražda novorozeného dítěte matkou. Násilí vůči dítěti.

Poranění způsobená předmětem tupým. Poranění ostrým hrotnatým předmětem. Dopravní nehody. Poranění při pádech. Poranění způsobená zvířaty. Úrazy v letectví. Pracovní úrazy. Udušení. Střelná poranění. Poškození organismu fyzikálními vlivy (termické účinky, elektrický proud, blesk, změny atmosférického tlaku, účinky záření).

Mechanismy vzniku poranění. Biomechanika.

Forenzní toxikologie

Klinický průběh, mechanismus a morfologický obraz otrav jedy anorganickými a organickými. Omamné a psychotropní látky. Otravy potravinami a houbami.

Jedy rostlinné a živočišné. Odběr materiálu k toxikologickému vyšetření při pitvě.

Závislost na alkoholu. Nealkoholová drogová závislost. Posuzování akutní intoxikace alkoholem a drogami. Hodnocení toxikologického nálezu ve vztahu k chorobným či úrazovým změnám. Základní principy chemické toxikologické analýzy biologického materiálu.

Forenzní biologie

Základy vyšetřování stop biologického původu. Odběr materiálu k vyšetření při pitvě a zajištění biologických stop. Průkaz krve. Druhovná příslušnost. Krevní skupinová příslušnost. Důkaz těhotenství ve skvrnách. Důkaz menstruační krve. Vylučovatelství. Krevní skupinové vlastnosti ABO systému ve vlasech, sekretech a tkáních. Průkaz spermatu. Vyšetření dalších krevních skupinových systémů ve stopách.

Teoretické principy forenzní molekulární biologie. Analytické postupy ve forenzní molekulární biologii. Principy vyšetření. Interpretace nálezu. Zjišťování paternity.

Praktické dovednosti nezbytně nutné

Umět provést prohlídku zemřelého na místě s popisem na videozáznam; zvládat týmovou spolupráci při ohledání místa činu, vyšetřování a rekonstrukci trestného činu.

- Ovládat pitevní techniku dospělé osoby, dítěte i novorozence při náhlém i násilném úmrtí a v případech posuzování správného postupu při výkonu zdravotní péče.
- Ovládat indikaci, odběr a zajištění materiálu při pitvě k laboratorním vyšetřením (histologickému, /imuno/histochemickému, bakteriologickému, virologickému, toxikologickému, antropologickému, forenzně biologickému vč. sérologie a molekulární biologie).
- Ovládat zápis pitevního protokolu.
- Umět diagnostikovat makroskopicky i mikroskopicky chorobné i úrazové změny a nálezy interpretovat v diagnostickém závěru.
- Ovládat posuzování mechanismu vzniku a závažnosti poranění, příčinné souvislosti poranění se smrtí, intenzity násilí.
- Ovládat určování doby smrti na základě prohlídky zemřelého na místě či údajů z místa, pitevního nálezu a dalších vyšetření.
- Dokázat hodnotit vitální reakci a stáří poranění.
- Ovládat postupy a metody při identifikaci zemřelých osob neznámé totožnosti, identifikaci kosterních pozůstatků, a to s využitím poznatků forenzní antropologie, stomatologie, forenzní biologie včetně molekulární genetiky.
- Umět na základě pitevního nálezu posoudit otázku sebevraždy, náhody, smrti jako důsledku protiprávního jednání.
- Na základě pitvy a dalších potřebných laboratorních vyšetření dokázat sestavit nálezu a vypracovat posudek pro potřebu zdravotnictví i jiného právního řízení.
- Umět vypracovat posudek k mechanismu vzniku a závažnosti poranění na základě spisové a zdravotnické dokumentace.
- Ovládat výpočty při posuzování hladiny ethanolu v krvi na základě údajů ve spisu.
- Dokázat podat a obhájit posudek při soudním jednání.
- Umět provést prohlídku pachatele/oběti trestného činu s forezním popisem poranění, event. jiných změn.
- Ovládat bodové hodnocení pro potřeby odškodňování bolestného a ztížení společenského uplatnění.
- Ovládat základní orientační toxikologická vyšetření biologického materiálu a umět zhodnotit toxikologický nálezu v posudku.
- Ovládat hodnocení základního vyšetření ve forenzní biologii pro identifikaci jedince či stop s interpretací nálezu v posudku.
- Zvládnout vedení dokumentace a poskytování dat pro statistické zpracování nálezů pomocí výpočetní techniky.

Praktické dovednosti

Minimální počet výkonů

Výkony	Počet
Pitvy případů náhlé a násilné smrti, včetně diagnostického zpracování	300
Vypracování posudků k mechanismu vzniku a závažnosti poranění na základě spisové dokumentace	30
Výpočet hladiny alkoholu v krvi na základě údajů zadaných ve spisové dokumentaci	30
Účast při soudním jednání s obhajobou znaleckého posudku z oboru soudního lékařství	10
Vyšetření ve forenzní biologii (hodnocení a interpretace výsledku)	20
Základní chemicko-toxikologická vyšetření (interpretace nálezů)	10

Ostatní obory

Požadované teoretické znalosti

Základní znalosti z anatomie, histologie, embryologie, klinické biochemie, patofyziologie a všeobecný přehled o všech klinických oborech, aby byl schopen provádět korelaci patologicko-anatomických a soudnělékařských nálezů.

Základní znalosti z traumatologie, včetně mechanismů vzniku poranění a způsobů léčby.

Požadované praktické dovednosti

Schopnost aplikace znalostí zejména z anatomie, histologie i klinických oborů při zhodnocení soudnělékařských nálezů a jejich interpretaci v posudkové činnosti.

4 Všeobecné požadavky

Absolvent specializačního vzdělávání:

potřebná úroveň schopností komunikace,
základní znalosti lékařské etiky, organizace zdravotnické služby a ekonomiky zdravotnictví, provozní a administrativní činnosti a management týmové práce, znalosti standardní dokumentace používané v oboru,
základy počítačové techniky jako prostředku pro ukládání a vyhledávání dat, odborných informací a komunikace,
základní znalosti právních předpisů platných ve zdravotnictví a systému zdravotní péče, znalost všeobecných i speciálních vyhlášek, nařízení a metodických pokynů v současné době platných pro tento obor.

5 Hodnocení specializačního vzdělávání

Specializační vzdělávání probíhá pod vedením přiděleného školitele na akreditovaném pracovišti.

a) Průběžné hodnocení školitelem

školitel pravidelně provádí záznam o absolvované praxi a konkrétních výkonech zápisem do průkazu odbornosti v šestiměsíčních intervalech.

b) Kritéria pro vydání certifikátu o absolvování základního patologického kmene vzdělávacího programu

potvrzení o absolvování všeobecné povinné praxe všemi školiteli s příslušnou specializovanou způsobilostí na akreditovaném pracovišti (viz tab. Část I.), v rozsahu stanoveném vzdělávacím programem, v délce minimálně 24 měsíců,

předložení potvrzení o provedených výkonech v logbooku,

absolvování specializační stáže Základy patologie po základním patologickém kmene, o úspěšném absolvování specializační stáže Základy patologie se vydává certifikát,

úspěšné absolvování písemného testu Základy patologie na závěr specializační stáže Základy patologie po ukončení základního patologického kmene.

c) Předpoklad přístupu k atestační zkoušce

absolvování povinných školicích akcí - záznam v průkazu odbornosti,

absolvování požadované praxe ve vlastním specializovaném výcviku potvrzené všemi školiteli se specializovanou způsobilostí a školicích akcí,

předložení potvrzení o provedených kompletních výkonech v logbooku,

vypracování písemné práce (projektu), týkající se soudnělékařské problematiky,

potvrzení o absolvování kurzů, vědeckých a vzdělávacích akcí (viz tab. Část II.),

úspěšné absolvování písemného testu na závěr předatestační specializační stáže v soudním lékařství.

d) Vlastní atestační zkouška

teoretická část - 3 odborné otázky z obecné a speciální části oboru, - obhajoba písemné práce na zadané téma.

praktická část

- vypracování posudku k mechanismu vzniku a kvalifikaci závažnosti poranění na základě spisové a zdravotnické dokumentace nebo posudku s výpočtem hladiny alkoholu v krvi dle údajů zadaných ve spisové dokumentaci (před komisí, v den atestační zkoušky),

- hodnocení nálezu s interpretací výsledku při laboratorním vyšetření biologického

materiálu za účelem identifikace nebo stanovení diagnózy na výukovém pracovišti s akreditací II. typu, nejvýše 3 měsíce před konáním atestační zkoušky).

6 Charakteristika činností, pro které absolvent specializačního vzdělávání získal způsobilost

Lékař se specializovanou způsobilostí v oboru soudní lékařství je schopen samostatné činnosti při práci na soudnělékařském pracovišti. Je připraven řešit i složité otázky v diagnostické oblasti náhlé a násilné smrti, navrhopvat a prosazovat opatření, která vyplývají z funkčního postavení.

Je způsobilý systematicky předávat teoretické i praktické zkušenosti svým spolupracovníkům, vykonávat konziliární činnost pro lékaře jiných oborů. Je schopen vykonávat znaleckou činnost zejména pro potřeby Policie ČR a soudů v trestně-právním i občansko-právním řízení.

7 Charakteristika akreditovaných pracovišť

Pracoviště zajišťující výuku školenců musí být akreditováno (ustanovení §13 zákona č. 95/2004 Sb.). Pracoviště musí zajistit školenci absolvování vzdělávacího programu. K tomu slouží řádné a plné zapojení školence do práce včetně účasti na pohotovostních službách a dále umožnění studia a pobytu na jiném akreditovaném pracovišti poskytujícím část přípravy, která není dostupná na vlastním pracovišti. Vzhledem k rozdílnému rozsahu poskytované odborné péče a výuky se rozlišují následující typy pracovišť. Minimální criteria akreditovaného pracoviště jsou dána splněním odborných, provozních, technických a personálních předpokladů.

Nedílnou součástí žádosti o udělení akreditace je plán přípravy školence.

7.1 Akreditovaná pracoviště (AP)

7.1.1 Akreditované pracoviště I. typu

Personální požadavky

Vedoucí lékař/školitel má nejvyšší vzdělání v oboru nebo specializovanou způsobilost v oboru soudní lékařství, 10 let výkonu povolání lékaře a s min. úvazkem 0,8.

Na AP musí být další lékař, který má nejvyšší vzdělání v oboru soudní lékařství a 10 let výkonu povolání lékaře v oboru specializace a s min. úvazkem 0,8.

Poměr školitel:školence - 1:2.

Školitel dokládá svou způsobilost při žádosti o akreditaci pracoviště profesním životopisem a přehledem svých odborných a pedagogických aktivit v posledních 5 letech.

Spolu se žádostí je nutno předložit plán plnění povinností stanovených vzdělávacím programem. Pokud pracoviště zajišťuje více než jednu část, vždy výukový plán předkládá.

Materiální a technické vybavení

Vybavení pracoviště dle standardů personálního a přístrojového vybavení:

- standardní pitevní trakt s pitevnou, pitevními stoly s možností bodového osvětlení,

standardním instrumentariem a možností fotodokumentace a RTG vyšetření, nekroptickou laboratoří připravující kromě běžných histologických preparátů i preparáty histochemické a imunohistologické,

- laboratoří pro vyšetření alkoholu, umožňující dodržet Pokyny pro stanovení etanolu (Soudní Lékařství 43, 1998, 3, s. 46),
- toxikologickou laboratoří, umožňující dodržet Standardy pro forenzní toxikologická vyšetření (Soudní Lékařství 49, 2004, 4, s. 63-66),
- forenzně biologickou laboratoří, umožňující vyšetření biologických stop v rozsahu vzdělávacího programu,
- kancelářským zázemím, které vede veškerou dokumentaci oddělení, jež umožňuje poskytovat potřebné podklady řídicím institucím.

Výukové předpoklady

Přístup k odborné literatuře, včetně el. databází (zajištění vlastními prostředky nebo ve smluvním zařízení).

7.1.2 Akreditované pracoviště II. typu

Personální požadavky

Vedoucí lékař / školitel má nejvyšší vzdělání v oboru nebo specializovanou způsobilost v oboru soudní lékařství, 10 let výkonu povolání lékaře a s min. úvazkem 1,0.

Na AP musí být další lékař, který má nejvyšší vzdělání v oboru soudní lékařství a 10 let výkonu povolání lékaře v oboru specializace a s min. úvazkem 0,8.

Poměr školitel: školenec nanejvýš 1:2.

Školitel dokládá svou způsobilost při žádosti o akreditaci pracoviště profesním životopisem a přehledem svých odborných a pedagogických aktivit v posledních 5 letech.

Spolu se žádostí je nutno předložit plán plnění povinností stanovených vzdělávacím programem. Pokud pracoviště zajišťuje více než jednu část, vždy výukový plán předkládá.

Materiální a technické vybavení

Vybavení pracoviště dle standardů personálního a přístrojového vybavení:

- kromě pitevního traktu pro potřeby výuky vybavenými laboratořemi histologie, imunohistologie, forenzní toxikologie, forenzní biologie.

Vědeckovýzkumná činnost

Pracovníci AP publikují odborná sdělení v domácích i zahraničních časopisech a podílejí se na řešení výzkumných úkolů. Školenec by se měl seznámit během své přípravy se zásadami vědecké práce, měl by mít možnost seznámit se s výzkumnou činností pracoviště, případně se i na ní podílet.

Přístup k odborné literatuře, včetně el. databází (zajištění vlastními prostředky nebo ve smluvním zařízení).

7.2 Vysvětlivky - požadavky na pracoviště

- 1) Pracoviště je akreditováno pro společné stáže vzdělávacího programu tohoto i jiného oboru v rámci vlastního zdravotnického zařízení nebo smluvního zařízení.
- 2) Pracoviště musí splňovat podmínky stanovené vzdělávacím programem anesteziologie a intenzivní medicína, a to v části „akreditované pracoviště I. typu“.
- 3) Pracoviště musí splňovat podmínky stanovené vzdělávacím programem chirurgie, a to v části „akreditované pracoviště I. typu“.
- 4) Pracoviště musí splňovat podmínky stanovené vzdělávacím programem vnitřní lékařství, a to v části „akreditované pracoviště I. typu“.
- 5) Pracoviště musí splňovat podmínky stanovené vzdělávacím programem patologie, a to v části „akreditované pracoviště I. typu“.
- 6) Pracoviště musí splňovat podmínky stanovené vzdělávacím programem patologie, a to v části „akreditované pracoviště II. typu“.
- 7) Pracoviště musí splňovat podmínky stanovené vzdělávacím programem soudní lékařství, a to v části „akreditované pracoviště I. typu“.
- 8) Pracoviště musí splňovat podmínky stanovené vzdělávacím programem soudní lékařství, a to v části „akreditované pracoviště II. typu“.
- 9) Pracoviště musí splňovat podmínky stanovené vzdělávacím programem traumatologie, a to v části „akreditované pracoviště I. typu“.
- 10) Pracoviště musí splňovat podmínky stanovené vzdělávacím programem traumatologie, a to v části „akreditované pracoviště II. typu“.
- 11) Pracoviště musí splňovat podmínky stanovené vzdělávacím programem urgentní medicína, a to v části „akreditované pracoviště - pracoviště zdravotnické záchranné služby ZZS“.
- 12) ... v jakémkoliv vzdělávacím programu.
- 13) ... v uvedeném vzdělávacím programu.

8 Programy povinných vzdělávacích aktivit a personální a technické vybavení pro jejich realizaci

8.1 Charakteristika vzdělávacích aktivit

8.1.1 Program kurzu Prevence škodlivého užívání návykových látek (NL) a léčba závislostí

Předmět	Minimální počet hodin
Škodlivé užívání NL a závislostí na NL v ČR.	1
Přehled NL zneužívaných v ČR a jejich vlastností.	1
Zdravotní aspekty škodlivého užívání NL a závislostí na NL.	1
Problematika škodlivého užívání NL a závislostí na NL ve specifických podmínkách jednotlivých medicínských oborů, možnosti prevence.	2
Přehled specifických léčebných modalit pro osoby škodlivě užívající NL a závislé.	1
Právní aspekty související se zneužíváním NL a závislostmi na NL.	1
Závěr kurzu, diskuse.	1
Celkem	8

Personální a technické zabezpečení kurzu Prevence škodlivého užívání návykových látek (NL) a léčba závislostí

Personální zabezpečení

Lektoři se specializovanou způsobilostí nebo zvláštní odbornou způsobilostí v oboru návykové nemoci a praxí nejméně 5 let v oboru, případně se specializovanou způsobilostí ve vyučované problematice.

Technické zabezpečení

Učebna pro teoretickou výuku s příslušným vybavením.

8.1.2 Program specializační stáže Základy patologie

Předmět	Minimální počet hodin
Seminář k nekroptické diagnostice se zaměřením na psaní pitevních protokolů a opakování principů histologického vyšetření nekroptických případů.	24
Principy barvicích metod a histochemických reakcí.	
Prohlížení preparátů z nekroptické diagnostiky.	
Samostatné provedené pitvy s rozborem aktuálních diagnostických nálezů.	8

Zkouška z nekroptických histologických preparátů.	2
Závěr stáže, test z teoretických znalostí.	4
Celkem	38

Personální a technické zabezpečení specializační stáže Základy patologie

Personální zabezpečení

Lektoři se specializovanou způsobilostí v oboru patologie a praxí nejméně 10 let v oboru, případně se specializovanou způsobilostí ve vyučované problematice.

Technické zabezpečení

Učebna pro teoretickou výuku s příslušným vybavením.

8.1.3 Program specializačního kurzu Soudní lékařství

Předmět	Minimální počet hodin
Koncepce oboru soudní lékařství.	2
Organizace soudnělékařské služby.	3
Právní problematika, vztahující se k soudní toxikologii.	2
Medicínsko-právní problematika, vztahující se k oboru soudní lékařství.	2
Lékař jako svědek.	1
Lékař jako znalec.	1
Ublížení na zdraví.	2
Těžká újma na zdraví.	2
Posmrtné změny jako zdroj diagnostických omylů.	1
Ovlivnění toxikologického nálezu posmrtnými změnami.	2
Vyšetřování stop biologického původu, aplikace molekulární biologie v soudnělékařské praxi.	5
Soudní lékař na místě nálezu mrtvé osoby.	1
Postup při úmrtí - pitva na patologii a na soudním lékařství.	2

Prohlídka živé osoby.	1
Obtížné případy v praxi.	1
Aktuální otázky oboru.	1
Celkem	29

8.1.4 Program předatestační specializační stáže Soudní lékařství v délce 6 týdnů

Doplnění praktických znalostí a dovedností podle individuálních potřeb uchazečů	Minimální počet hodin
Ovládnutí pitevní techniky dospělé osoby i novorozence při náhlém a násilném úmrtí, včetně případů posuzování správného postupu při výkonu zdravotní péče.	180
Provedení prohlídky zemřelého na místě, včetně popisu na videozáznam, zvládnutí týmové spolupráce při vyšetřování a rekonstrukci trestného činu.	
Ovládání indikace, odběru a zajištění materiálu při pitvě k laboratorním vyšetřením (histologickému, imunohistochemickému, bakteriologickému, toxikologickému, forenzně biologickému, antropologickému).	
Ovládání zápisu pitevního protokolu.	
Makroskopická i mikroskopická diagnostika chorobných i úrazových změn s interpretací nálezů v diagnostickém závěru.	
Schopnost posoudit mechanismus vzniku a závažnost poranění, příčinnou souvislost se smrtí.	
Určení doby smrti na základě prohlídky zemřelého na místě či údajů z místa, pitevního nálezu a dalších vyšetření.	
Hodnocení vitální reakce a stáří poranění.	
Ovládnutí postupů a metod při identifikaci zemřelých osob nezjištěné totožnosti, identifikaci kosterních pozůstatků zemřelé osoby, a to s využitím poznatků forenzní antropologie, stomatologie, forenzní biologie včetně molekulární genetiky.	
Posouzení otázky sebevraždy, náhody i smrti v důsledku protiprávního jednání na základě pitevního nálezu.	
Na základě pitvy a dalších potřebných laboratorních vyšetření dokázat sestavit nálezu a vypracovat posudek k mechanismu vzniku a závažnosti poranění.	
Schopnost vypracovat posudek k mechanismu vzniku a závažnosti poranění na základě spisové a zdravotnické dokumentace.	

Ovládat výpočty při posuzování hladiny ethanolu v krvi na základě údajů ze spisové dokumentace.
Dokázat podat a obhájit posudek při soudním jednání.
Umět provést prohlídku pachatele/ oběti trestného činu s forenzním popisem poranění.
Ovládat bodové hodnocení pro potřeby odškodňování bolestného a ztížení společenského uplatnění.
Ovládat základní orientační toxikologická vyšetření biologického materiálu a umět zhodnotit toxikologický nález v posudku.
Schopnost hodnocení základního vyšetření ve forenzní biologii při identifikaci jedince či biologických stop, s interpretací nálezu i v posudku.
Zvládnout vedení dokumentace a poskytování dat pro statistické zpracování nálezů pomocí výpočetní techniky.
Ověření teoretických znalostí testem, jehož úspěšné absolvování je předpokladem přístupu k atestační zkoušce.

V průběhu specializační stáže uchazeči absolvují také ověření praktických schopností v laboratoři, kdy hodnotí a interpretují nálezy forenzně - biologických vyšetření. Toto ověření praktických schopností je součástí praktické části atestační zkoušky a může proběhnout nejvýše 3 měsíce před stanoveným termínem atestace.

Personální a technické zabezpečení specializačního kurzu a předatestační specializační stáže
Soudní lékařství

Personální zabezpečení

Lektoři s nejvyšším vzděláním v oboru soudní lékařství, nejméně 10 let praxe v oboru specializace.

Součástí lektorského týmu mohou být i další osoby, zejména se specializací soudní toxikolog a molekulární biolog s praxí nejméně 5 let v příslušném oboru.

Technické zabezpečení

Učebna pro teoretickou výuku.

Laboratoř pro vyšetřování stop biologického původu.